

complexes of physical exercises and padding activities have permitted to receive improving and educational effect.

ЗАСТОСУВАННЯ СЮЖЕТНО – ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ ДЛЯ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ – ІМБЕЦИЛІВ

ТЕТЯНА ЗЕНКОВСЬКА

*Південноукраїнський державний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського, (м. Одеса)*

Гра та навчання є передумовами трудової діяльності. Вчені, які займаються вивченням гри, визначають її чотири основні види: ролеву, сюжетну, сюжетно – ролеву, дидактичну. Для розумово відсталих дітей властиве порушення ігрової діяльності, яке обумовлене недорозвитком психіки. Назване порушення ігрової діяльності проявляється низькою активністю, безініціативністю, відсутністю мовних діалогів, невмінням пояснювати хід гри тощо. Розумово відстала дитина може прийняти участь у сюжетній грі, виконуючи ту роль, якої її навчили, але при цьому гра неодмінно повинна проходити під керівництвом дорослого. Нерозуміння гри в цілому не дозволяє йому самостійно виступати організатором чи бути активним учасником сюжетної гри. Аналіз літератури дозволяє констатувати, що автори вважають за необхідне вчити іграм учнів допоміжних шкіл, однак маючи на увазі про це дітей з розумовою відсталістю не в ступені імбецильності, а в ступені дебільності. Дослідження, які проведені в пошуковий період, виявили необхідність залучення до участі в іграх і дітей з більш складним ступенем вираження розумової відсталості, зокрема імбецильністю. Ми вважаємо, що це можливе лише в тому випадку, коли заняття проводитимуться у формі сюжетно – дидактичної гри, розробленої професором кафедри психології Південноукраїнського державного педагогічного університету (м. Одеса) ім. К.Д.Ушинського, академіком УАННП Т.П.Вісковатовою. При проведенні ігор необхідно враховувати особливості психічної діяльності дітей названого контингенту. Попередні дані та власні спостереження дозволяють відмітити позитивний вплив занять в цій формі на пізнавальну та емоційно – вольову сфери дітей з імбецильністю. У своїй практиці нами використовується велика кількість наочного матеріалу, музичний супровід, обов'язковий показ вчителя, постійне заохочування за правильне виконання та інші психолого – педагогічні методи стимуляції виконання завдань дітьми, а також постійне неодноразове повторення раніше вивченого матеріалу. Необхідно відмітити, що сюжетно – дидактична гра дозволяє переносити вже засвоєний досвід в нові умови виконання, а саме цей процес у дітей з імбецильністю найбільш утруднений.

Наводимо фрагмент конспекту заняття з фізичного виховання, проведеного з дітьми – імбецилами у віці 12 –15 років, з застосуванням сюжетно – дидактичної гри. Дата проведення: 25.12.2000 р. Місце проведення: спортивний зал. Наочність та інвентар: картинки з зображенням Діда Мороза, поїзда, літака, автобуса, цифри від 1 до 4 (розміщені на протилежних стінах залу), новорічні іграшки – кульки червоного та зеленого кольору по 1 шт. (вирізані з картону), ялинки – пірамідки. Педагогічна мета: закріпити знання про способи пересування, порядковий рахунок, розрізнення двох кольорів, розвиток координації рухів. Психологічна мета: продовжити формування довільної уваги (об'єм, розподіл, концентрація), образної пам'яті.

План заняття.

1. Шиккування в одну шеренгу.
2. Повідомлення завдань заняття.
3. Ігри : а) по своїх місцях;
 - б) біг між ялинками - пірамідками;
 - в) вибери іграшку;
 - г) знайди Снігуроньку.

4. Підведення підсумків. Нагородження кращик.

Хід заняття (фрагмент).

Вчитель: Діти, Дід Мороз не може знайти, де сховалася цифра 3.

Діти показують.

Вчитель: Молодці! А що Дід Мороз намалював на цій картинці (вчитель показує літак)?

Діти: Літак.

Вчитель: А у літака є крила?

Діти: Так.

Вчитель: Розведіть руки в сторони – це будуть наші крила, а до цифри 3 ми полетимо на літаку.

Всі рухи вчитель показує сам і слідкує за правильним виконанням дітьми.

Діти за вчителем “летять” до цифри 3, при цьому озвучуючи свій політ: “У-у”.

Вчитель: Дід Мороз посміхається, тому що ви правильно виконуєте його завдання. Допоможемо йому ще раз?

Діти: Так.

Вчитель: необхідно вибрати новорічні іграшки для того, щоб ми змогли прикрасити нашу ялинку на свято. Одна команда вибирає іграшки зеленого кольору, а інша – червоного (вчитель показує кожній команді іграшки – кульки відповідного кольору).

Діти стоять у дві колони. Після команди вчителя діти виконують завдання.

Вчитель: Підніміть іграшки вгору, щоб Дід Мороз перевірів чи вірно ви вибрали кульки.

Діти піднімають, а вчитель перевіряє правильність виконання завдання, при необхідності виправляє.

Вчитель: Молодці! А тепер допоможіть Діду Морозу знайти цифру 4.

Заняття продовжується.

Наведений фрагмент наочно показує можливості сюжетно – дидактичної гри. Так, знаходження іграшок певного кольору сприяє формуванню довільної уваги, а саме об’єму та розподілу уваги. Це завдання дозволяє закріпити знання про цифру 3, конкретизувати поняття про кожний вид транспорту, в цьому випадку - про літак.

В своїй практиці ми опираємося на помічників, вибраних із старших дітей, у яких імбецильність в легкому ступені.

В роботі з розумово відсталими дітьми ми не виключаємо можливості використання однакових тем на всі заняття на протязі одного дня. Наприклад, тема дня “Правила дорожнього руху”, тому на всі заняття підбираються відповідні завдання. На заняттях з фізичного виховання проводиться гра “Світлофор”, закріплюються поняття “швидка хода”, “повільна хода”. На заняттях з трудового навчання закріплюються кольори “червоний”, “жовтий”, “зелений”. Схожі завдання розробляються для інших занять в залежності від розкладу та режимних моментів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Свистунова Г.П. *Задержка психического развития у детей, обусловленная влиянием малых доз природных и антропогенных факторов.* – Одесса: ЮУПУ, 1996.
2. Свистунова – Вісковатова Т.П. *Развиток уяви в урочний та позаурочний час у дітей із затримкою психічного розвитку: метод. рекомендації.* – К.: УЗМН, 1996.
3. Виноградова А.Д. *Практикум по психологии умственно отсталого ребёнка.* – Москва: Просвещение, 1985.

USING OF PLOT-INTELLECTUAL GAME FOR STUDYING CHILDREN-IMBICILLES

TETYANA ZENKOVSKAYA

Southern Ukrainian state pedagogical university of K.D. Ushinskiy

In the article the question of the necessity of correctional education of children with intellectual shortage or lack off in a degree of imbicillism is opened. The author is offering to practice physical culture exercises in correction.